

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XXXVI. Quæ sit differentia inter pensiones temporarias seu tempore
perituras quæ dantur ratione tituli beneficij, & reales atque perpetuas,
quæ vni Ecclesiæ per alteram debentur? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

94 Petri Francisc. de Tonduti Sanlegerij

& per consequens extenditur ad pensiones: Abb. in cap. ad audientiam 2. num. 2. de rescript. versic. dicere tamen: & ibi Felin. in princip. Gig. de pens. quastion. 94. n. 7. † speciale tamen est in causa hæresis, vt sic condemnatus amittat etiam pensiones Ecclesiasticas, Gig. de pens. quast. 94. n. 7. plures citat Ricciul. de person. extra grem. Eccles. exist. lib. 5. cap. 19. num. 7.

29 Ad vltimam respondetur distinguendum esse: aut enim Clericus habet aliunde bona & fructus ex quibus viuere possit, & hoc casu non potest dici quod pensio cedat in causam alimentorum: aut non habet aliunde, & tunc verum est, non posse hæc alimenta confiscari: quia debet semper relinqui Clerico congrua summa ad eius sustentationem, ne cogatur mendicare in dedecus Ordinis Clericalis, vt supra probauimus, & multos ad hoc allegat Farinac. in fragm. litt. C. n. 443.

30 Similiter si Clericus, cuius pensio confiscatur, sit obligatus aliquibus creditoribus, fiscus, qui pensionis commoditate fruatur, tenetur ex fructibus pensionis satisfacere creditoribus Pensionarij, si alia bona illius non sufficiant: per text. in l. 1. C. pænis fiscal. credit. præferri: l. si marito, in princip. & ibi Alexand. ff. solut. matrim. & in l. 2. C. ad leg. Iuliam de vi public. Boff. in prax. tit. de honor. public. num. 11. Anchor. Regien. quast. famil. part. 2. quast. 25. num. 11. Plot. dicto conf. 130. num. 84. inter consil. criminalia, vol. 1. & per alia iura quæ allegat Farinac. de delict. & pæn. quast. 25. num. 169. vbi id bene declarat, dicens hoc habere locum, siue debita oriatur ex contractu, siue ex vltima voluntate.

31 Quod verò attinet ad ea, quæ superius dicta sunt de eo, qui condemnatus est ad perpetuos carceres: & eadem ratione de eo, qui in perpetuum ad trirames fuit condemnatus: non eodem modo decidenda sunt quoad pensiones: Siquidem ad trirames con-

demnatus in perpetuum non amittit beneficia quæ possidet, nisi hoc expresse dictum fuerit in sententia condemnatoria: vel nisi ageretur de delicto, ex quo priuatio beneficiorum incurritur ipso iure, veluti si quis propter falsificationem Literarum Apostolicarum fuerit condemnatus, aut propter aliud simile delictum, propter quod pœna priuationis ipso iure incurritur, quia tunc non tam propter sententiam, quam propter delictum & delicti declarationem in sententia contentam, pœna priuationis infligitur: teste Nauar. apud Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 2. decis. 95.

Immo quod per condemnationem ad trirames in perpetuum, condemnatus non incurrat pœnam irregularitatis, tenet Diana part. 4. resolut. 83. in tractat. 2. de irregularit. & ex eo nullam incurri infamiam dicit idem Ricc. illudque fusè probat in dicta decis. Curia Archiep. cap. 119. per totum, & faciunt tradita per Camill. Borell. conf. 2. à num. 34. & maxime n. 46. vbi etiam agit de damnatis ad trirames, in perpetuum, seu ad vitam: quamuis contrarium teneat Barbosa de Episcop. part. 2. alleg. 43. num. 15. dicens condemnatum ad trirames, si in eis steterit, effici infamem, & ad sacros Ordines non posse promoueri. Idem tenet Lezan. lib. 1. in summa quast. regul. cap. 16. num. 32. dicens hoc casu incurri infamiam iuris, & per consequens irregularitatem: quod examinat Campanil. in diuers. iur. Canonici, rubric. 11. cap. 18. à num. 15. vsque ad finem capitis, videndus in casu occurrenti.

Sed quidquid sit de præmissis, pensiones Ecclesiasticas illius, qui ad vitam condemnatus est ad trirames, non vacare dicit Modern. in tract. de stylo Dataria, cap. 16. §. 6. num. 20. dicens quidquid sit de beneficiis, non vacare pensiones illius qui ad vitam condemnatus est ad trirames: & ita sapius Signaturam rescripisse.

CAPVT XXXVI.

ARGVMENTVM.

VÆ sit differentia inter pensiones temporarias & perituras, quæ dantur ratione tituli beneficij; & reales ac perpetuas, quæ per vnam Ecclesiam alteri Ecclesiæ debentur? Virum locus sit reductioni pensionis perpetuæ, diminutis fructibus beneficij seruientis. Transactionem de rebus Ecclesiæ non afficere successores, nisi à Summo Pontifice fuerit confirmata. Temporis diuturnitatem non suffragari ad conualidandam transactionem, nisi concurrat illius obferuantia. Tituli nullitatem continentis ex eius lectura productionem actori producenti nocere demonstratur.

SVMMARIVM.

- 1 Quæ sit differentia inter pensionem quæ datur ratione tituli beneficij, & quæ datur ratione bonorum vel iurium vnius Ecclesiæ ad aliam.
- 2 Expenditur consil. 369. Romani circa conventiones factas inter Monasterium Sancti Petri Monismatoris prope Arclatem, & Prioratum Sancti Antonij Viennensis.
- 3 Pensio taxatiuè imposita super certo beneficio, non debetur nisi ad ratam fructuum quæ ex illo percipiuntur.
- 4 Pensio quando dicatur imposita taxatiuè super certo beneficio, & quando demonstratiuè.

- 5 Pensio licet debeatur etiam diminutis fructibus beneficij, hoc tamen locum non habet in pensione promissa intuitu iurium per vnam Ecclesiam alteri remissorum.
- 6 Pensionis promissio non obligat successores in Ecclesiæ etiam vigore translationis inter duas Ecclesias, nisi fuerit homologata à Summo Pontifice.
- 7 Episcopi authoritas non potest reddere validam pensionis seu census impositionem vnius Ecclesiæ ad aliam, sed solus Papa per viam dispensationis.
- 8 Episcopus personas pensione grauare potest, sed non Ecclesiam.
- 9 Temporis diuturnitas non facit præsumi solemnitates.

Tract. de Pension. Ecclesiast. Cap. XXXVI. 95

rates in aliquo actu interuenisse, nisi concurrat obseruantia.

- 10 Ecclesia contra Ecclesiam prescribit spatio 40. annorum.
- 11 Martinus antiquus Doctor, in annuis pensionibus, tot esse censuit prescriptiones, quot sunt anni, siue debeantur ex contractu, siue ex ultima voluntate.
- 12 Bulgari vero sequaces distinguunt inter contractus & ultimas voluntates; ut in debitis ex contractu sufficiat unica prescriptio 30. vel 40. annorum, in debitis vero ex ultima voluntate tot sint prescriptiones quot anni.
- 13 Intellige ut hoc procedat, quando agitur de singularibus successoribus: haeres enim & eius auctor propter malam fidem nunquam prescribunt.
- 14 In debitis conditionalibus qualis est census annuus redimibilis, singulis annis singula incipiunt prescriptiones.
- 15 Pensio vnus Ecclesia ad aliam, promissa in compensationem bonorum & iurium, non est redimibilis, tunc prescribitur spatio 40. annorum, maxime in Gallia.
- 16 Producent titulum ex prima facie & sola lectura illius defectum, sibi praedicta: & melius est hoc casu titulum non producere.
- 17 Qui contrahit, non seruatis solemnitatibus, praesumitur esse in mala fide.

DVBITATVM quoque fuit in facti contingentia, vtrum pensio, seu census, perpetuus per viam transactionis non homologari imponi possit super aliquo beneficio in praedictum successorum in eodem beneficio, absque Summi Pontificis auctoritate? casus talis est; Rector prioratus Sancti Stephani transiebat cum Priore Commendatario, illique promiserat pro se & successoribus suis soluere pensionem annuam, seu censum decem salutarum bladi, confitendo quod illa pensio a tempore cuius memoria non existerat, fuerat soluta Dominis Prioribus dicti Prioratus; cum tamen a septuaginta & amplius annis numquam facta fuisset huiusmodi pensionis solutio, sed & redditus Rectoris essent admodum diminuti, cum dictus Rector fructus sui beneficii non perciperet integros, immo valde diminutos; quaesitum fuit vtrum Prior Commendatarius esset fundatus in petitione dictae pensionis?

Supponendum est ante omnia, quod magna est differentia inter pensionem quae datur ratione tituli, vel resignationis ipsius beneficii; & illam quae datur ratione bonorum & iurium beneficii, veluti si vna Ecclesia acquirat praedium ab alia, aut si inter duas Ecclesias inita sit transactio, per quam illa quae praedium retinet, pensionem promittat; haec enim non est pensio, quae cum tempore finitur, veluti per mortem, aut ingressum Religionis Pensionarii sequuta professione, vel per contractum Matrimonij, aliisve similibus modis; sed est perpetua, & bonis ipsius beneficii inherens, & merè realis, ac veluti quaedam seruitus bona & praedia Ecclesiae respiciens, de qua iudicari debet sicut de bonis & praediis Ecclesiae: Quia de causa nonnulli existimant, non bene ratiocinatum fuisse Romanum consil. 369. super quadam pensione imposita auctoritate Summi Pontificis ad fauorem & commodum Abbatis & Monasterij Montis maioris soluenda per Monasterium Sancti Antonij Viennensis: Quia de eo tempore Monasterium Sancti Antonij erat simplex Prioratus dependens à Monasterio Sancti Petri Montis maioris, ambo sub Ordine Sancti Bene-

dicti; quam dependentiam Summus Pontifex Bonifacius VIII. suppressit, & dictum Prioratum Sancti Antonij erexit in Abbatiam Ordinis Sancti Augustini, & in compensationem damni illati Monasterio Montis maioris, iussit Abbatiam & Monasterium Sancti Antonij soluere Monasterio Montis maioris pensionem 1300. florenorum (quae deinde aucta fuit ad 1500.) tanquam antiquo Domino: unde pensio illa non erat personalis & tempore peritura, sed realis, ac veluti seruitus praedialis: quamuis, ut hoc obiter dicamus, varia super hoc emanarint constitutiones & dispositiones, inter quas adest vnio facta per Ianocentium VIII. dicti Conuentus Montis maioris cum dicto Conuentu Sancti Antonij Viennensis in Delphinatu, ut funditus tolleretur annua illa praestatio, quam Monasterium Sancti Antonij soluere tenebatur: quam vnionem Alexander VI. ratam habuit teste Chopino lib. 2. *Monasticon*, tit. 2. n. 14. post Francisc. Marc. *decis.* 307. p. 2. quamuis haec omnia successu temporis varie immutata fuerint.

Et ex praemissis apparet, quod Romanus dicta consil. 369. non fuit bene informatus de facto: quia consuluit perinde ac si ageretur de pensione concessa ratione tituli beneficii, cum tamen ageretur de pensione reali imposita super vna Ecclesia in fauorem alterius Ecclesiae, non peritura, sed perpetua duratura.

Hoc supposito fundamento, pro resolutione quaestionis propositae concludendum est, quod posito quod pensio illa per successores in Prioratu Sancti Stephani deberetur vigore supradictae translationis, locus esset illius reductioni, ita ut non deberetur nisi ad ratam fructuum, quos Rector percipit diminutos, ut probat Gig. in tract. de pens. quest. 62. num. 6. quia pensio taxatiue imposita erat super fructibus certi beneficii, ex notatis per Castrensi. consil. 338. vol. 1. num. 3. ubi dicit quod si pensio constituta fuit, & deinde in oratione separata fuit dictum ex quibus fructibus capi deberet, veluti si dictum fuerit, *lego Titio decem quae volo sibi solui ex redditibus talis praedij*, tunc fructus praedij designati censentur adiecti demonstratiue: sed si vna tantum sit oratio, significans quid, & unde solui debeat, veluti si dictum, vel conuentum fuerit, quod ex fructibus talis beneficii decem soluantur Titio quolibet anno, tunc fructus illius praedij censentur apposti gratia taxationis, & eis non existentibus non debet debitor ad solutionem compelli: quod probatur per text. in l. quidam testamento ff. de leg. 1. Surd. consil. 162. num. 23. Gratian. *discept. forens.* cap. 256. num. 22. Castill. *controuer.* lib. 4. cap. 54. num. 17. & seqq. & propterea cum supponeretur, fructus beneficii pensione grauati esse notabiliter diminutos, dixi quod casu quo Pensio debita esset, Rector ad illam non teneretur nisi ad ratam fructuum diminutorum: Et hac in parte quoad ius bene consuluit Roman. d. consil. 369. dum voluit locum esse reductioni pensionis de qua agebatur, quia erat excessiua, ut ipse probat num. 9. quia non agitur hoc casu de pensione imposita cum renunciatione omnium casuum fortuitorum, & obligatione Camerali, & aliis clausulis: quarum ratione diximus superius, Pensionarium, non obstante fructuum tenuitate, posse pensionem integram petere: sed agitur de pensione reali debita intuitu certae rei, nempe ratione iurium vel bonorum, quae vna Ecclesia alteri dimittit, & sic videtur promissa taxatiue, videlicet respectu iurium alteri Ecclesiae remissorum.

Sed nec pensionem aliquam deberi existimaui vigore antiquae illius transactionis, quae cum non esset homologata à Summo Pontifice, non poterat obligare modernos Rectores ad illius obseruationem

per

per textum in cap. veniens, de transact. & in cap. prohibemus 7. de censib. Lonet in recollect. arrestor. Litera P. num. 33. iuxta Doctrinam Bartoli in l. 1. C. si adversus transact. num. 3. Carond. lib. 7. respons. 6. Pelcus lib. 2. action. forens. cap. 42.

7 Nec suffragari poterat Episcopi autoritas in illa transactione forsan interueniens, quia non potest Episcopus auctoritatem interponere conventioni, per quam census perpetuus imponitur ad grauamen Ecclesie, dicto cap. prohibemus, & cap. scientes, de censib. Clement. 1. versic. eadem quoque, de supplend. neglig. Pralat. sed solus Summus Pontifex per viam dispensationis, cap. ad questiones 6. de rerum permitt. Abb. in cap. praterea, num. 13. de censib. Gig. de pensionib. cap. 6. num. 1. & 6. Potest quidem Episcopus ex causa personam onerare, sed non Ecclesiam: Barbof. de Episcop. part. 3. alleg. 85. num. 3.

9 Non etiam obstat, quod propter temporis diuturnitatem presumitur quod omnes solemnitates interuenierint in hac impositione census perpetui, quæ alienationis instar est: † Quia hoc esset verum, si transactio ista fuisset durante illa temporis diuturnitate obseruata; hoc enim supponunt DD. qui asserunt ex temporis diuturnitate presumi interuentum omnium solemnitatum: & sic cum transactio non fuerit tempore illo durante obseruata, non est locus illi presumptioni, vt patet ex notatis per Mantie. decis. 101. num. 2. Alexand. conf. 79. num. 5. lib. 1.

10 Et in omnem euentum successores in beneficio, in quibus nulla potest mala fides considerari, possunt allegare prescriptionem ex eo quod census ille non solum spatio quadraginta annorum, sed etiam multo longiori tempore nunquam fuit solutus: † quia per spatium illud 40. annorum, Ecclesia contra Ecclesiam prescribit; c. de Quarta, c. ad aures, de prescript.

11 Et licet magna sit inter DD. controuersia circa diuersas Martini & Bulgari in hac materia sententias; Martinus enim in istis annuis prestationibus quolibet anno suam prescriptionem incipere censuit, & per consequens sortem principalem & capitalis obligationem semper in suo robore conseruari: Bulgarus verò pensiones & redditus annuos extinctiue legitimo tempore prescribi existimauit. Martini sententiam, scilicet singulis annis singulas dandas esse prescriptiones, secutus est Guid. Pap. decis. 406. & post eum Matth. qui allegat Fulgosi consil. 174. Cyn. in l. plures apochis, C. de fide instrumentor. eandem sententiam amplectitur Cuiac. in dict. l. plures apochis 18. facta distinctione inter vsuras, & annuos redditus; Papon. & ibi Addent. lib. 12. tit. 3. arrest. 5. & omnes isti DD. loquuntur indistincte siue debitum annuum procedat ex dispositione inter viuos, siue ex vltima voluntate; & probatur per text. in l. cum notissimi, §. in iis, C. de prescript. 30. vel 40. annorum: Et ad leg. eos, C. de vsur. quæ in contrarium allegatur, vt bene respondit Cuiac. loco citato. Eandem Martini sententiam amplectitur Capella Tholosana decis. 342. Gail. lib. 2. obseruat. 73. Myfinger. obseruat. 13. centuria 3. Gratian. discept. foren. cap. 883. num. 14.

12 Bulgari sententiam, scilicet quod libertas & exemptio à solutione prestationum annuarum vnica temporis prescriptione acquiratur, tenent plurimi non inferioris notæ Doctores; cum hac tamen distinctione, nempe quod si agatur de debitis habentibus originem ex contractu, talis redditus prescribitur spatio 30. vel 40. annorum, si verò ex vltima voluntate nihil prescribatur, nisi pro annis præteritis, quibus cessatum est à solutione pensionis, vt

copiose distinguit Gomel. lib. 2. resolut. de contractib. cap. 11. num. 45. Gasp. Roderic. de annuis redditib. lib. 1. quest. 17. num. 100. & seq. Valasc. lib. 1. consulti. 49. per totam, Auferer. in addit. ad dictam decis. 432. Capella Tholosana, Masuer. in praxi tit. 22. de prescript. num. 7. Balb. de prescript. in 4. parte princip. num. 2. & ita in Senatu Cathalaunie iudicari testatur Iacob. Cancet. lib. 1. resolut. cap. 15. num. 40. qui addit num. 41. onus probandi pensiones præteritas, fuisse solutas, spectare ad eum qui præteritis sibi pensiones debet: & de emphyteuta agit Thesaur. decis. 179. n. 4. Corbul. de Iure emphyteut. tit. de caus. priuat. ob non solut. canon. limit. 31. per totam: hanc etiam sententiam in pensione annua amplectitur Fernand. Valsq. lib. 2. controuerf. illustr. cap. 83. n. 39. Mohegan. decis. 4. de prescript. alias 226 Rota apud Pacific. decis. 300. n. 1.

13 Et hæc discussio locum habet contra singularem successorem, qui longo tempore possedit bona pensioni, vel censui supposita; secus est si agatur de eo qui soluere promisit, aut illius hærede vniversalis, qui non prescribunt propter malam fidem; vt distinguit Valasc. post Balb. ab eo allegatum in dicta consulti. 49. num. 11. Roderic. dicta quest. 17. num. 103. versic. hinc autem prescriptio. Porro hanc distinctionem inter pensionem seu redditum annuum debitum ex contractu, vel ex testamento; vt in debito ex contractu solutio tota prescribatur; si verò ex testamento, solum pro annis præteritis, comprobatur copiose Pacific. de Saluian. interdict. inspect. 2. cap. 2. num. 291. & seq. † nisi tamen agatur de censu annuo, tunc enim quia contractus est condicionalis, tot sunt prescriptiones, quot sunt anni: non enim debetur pensio, nisi quatenus debitor eam redimere nolit: vt dicit Pacific. ex mente Rotæ Romanæ loco citato, num. 292. Cenc. de censib. quest. 118. num. 17.

14 Hæc tamen consideratio locum non habet in casu proposito: quia agimus de censu perpetuo & irredimibili, & sic non debito sub conditione, sed purè: & ideo vnica prescriptione subatus fuit, maxime quia in Gallia ex generali consuetudine Regni, ob tanti temporis spatium quo census, seu pensio soluta non fuit, pensio illa, seu census aut redditus annuus fuit prescriptus, vt tradit Additio ad Papon. d. lib. 12. tit. 3. arrest. 5. & docet Argent. in consuet. Britann. artic. 276. in verbo, qui meschéent d'an en an: num. 3. & 4. post Masuer. in prax. tit. 22. de prescript. num. 7.

15 Præterea aut iste actor nempe D. Prior commendatarius, sola temporis diuturni possessione nitebatur: & hoc non, quia vt dictum fuit, census per quadraginta & amplius annos solutus non fuerat: † aut titulum transactionis producere volebat: & hoc casu, cum titulus ex sola illius lectura nullus appareret, non poterat illi niti, nec alterius melioris tituli presumptionem allegare, immò presumitur, quod si alium meliorem titulum habuisset, illum produxisset, & hoc est quod dicunt DD. melius esse titulum non producere, quam producere vitiosum: Gregor. decis. 353. num. 19. Argent. in consuet. Britann. artic. 266. cap. 6. num. 5. & ideo tantum abest vt mala fides esset ex parte Receptoris Rei conuenti, quin potius ex parte Prioris qui Actor erat: † cum verum sit, illum esse in mala fide, qui contrahit non seruatis iuris solemnitatibus: l. 1. iuncta Glossa, in verbo, mala fide, C. de fide instrumenti. & iure hactenus lib. 10. argum. cap. qui contra, de reg. iur. in 6. Petr. Barbof. ad l. comperit 6. C. de prescript. 30. vel 40. annorum, n. 65. cum pluribus aliis quos citat & sequitur Menoch. lib. 3. presumpt. 130. num. 33.